

Risale-i Nur Hareketi, Tarikat mı, Cemiyet mi, Cemâat mı?

I- Konunun takdimi

Yirminci asra damgasını vuran Bediüzzaman ve onun Kur'ân'ın mânevî bir tefsiri olan Risale-i Nur Kllyatı adlı eserleri, 70-80 sene önce verilen müjdeler doğrultusunda arzu edilen mânevî meyvelerini vermeye başlayınca, dostların meraklarını ve düşmanların da tecessslerini, Risale-i Nur Cemaati ve Bediüzzaman üzerinde yoğunlaştırmışlardır. Müsbet hareketiyle gnllerde taht kuran, 50'den fazla dünya diline tercüme edilen, bütün dünyada yüzbinlerce gencin imanını kurtarmaya vesile olan ve milyonlarca insanın hiçbir dernek, cemiyet, tarikat veya parti bağı olmadan aynı dâvâ etrafında kenetlenmesine yol açan Risale-i Nur Hareketi, ister istemez, "Hangi câzibeyle böyle insanları bir arada toplayabiliyor?" diye herkes tarafından merak edilmektedir. Sevenleri, bu bir tarikat mı, cemiyet mi veya siyasî bir hareket mi diye kendi kendilerine sorular sorarken, bu hareketin inkişâfından ve gnllerde taht kurmasından rahatsız olanlar da ısrarla aynı soruları, kitle iletişim vasıtalarıyla kamuoyunda sorgulamaya başlamıştır.

Devleti idare edenler, sınırları Çin'i ve Amerika'yı aşan bu müsbet hareketin mahiyetini merak ederken, fikir adamları da, "Moğolistanlı, Çinli, Endonezyalı, Amerikalı bütün beyinleri kendine celbeden bu hareketin gayesi ve metodu nedir?" diye önlerine gelene ve bilene meseleyi sormak durumunda kalmışlardır. Bu arada bir asra yakındır tavusa karga ve kargaya tavus demeye kalkışan ve İslâmın güneşinden rahatsız olan çevreler de, Risale-i Nur Hareketini mahiyeti, maksadı ve hizmet tarzı dışında ithamlarla vasıflandırmaktadırlar. Dünyaya ışık saçan ve 6000 sayfayı bulan iman ve Kur'ân hakikatlerini görmezden gelerek, meczb birilerinin Risale-i Nur'u tarikat diye değerlendirmesini ön plana çıkarmak istemektedirler.

Halbuki Risale-i Nur Hareketi, Doğudan Batıya, Güneyden Kuzeye uzanan nurânî bir silsile ile bağlı bir dairedir. Bu daireye dâhil olanlar, bütün ehl-i imandır ki, şu anda adetleri 1.5 milyara yaklaşmaktadır. Bu cemaatin birliğini sağlayan esas, tevhid akidesidir. Yemini imandır. Mntesibleri, Kâlbelâdan bu daireye dahil olan bütün m'minlerdir. Mntesiblerinin kayıt defterleri, Levh-i Mahfzdur. Bu cemâatin yayın organı, bütün İslâmî kitaplardır. Günlük gazeteleri, i'lâ-yı kelimetullahı hedef ve maksad edinen bütün dinî gazetelerdir. şubeleri, cami ve mescidler, medreseler ve İslâma hizmet eden bütün müesseselerdir. Merkezi Haremeyn-i şerifeyndir. Reisi, Reslllah'dır. Mesleğinin esası, herkesin kendi nefsiyle mücâhede etmesi,

Risale-i Nur Hareketi, Tarikat mı, Cemiyet mi, Cemâat mı?

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Pazar, 05 Mayıs 2024 06:51 -

Kur'ân'ın ahlâkıyla ahlâklanması, Sünnet-i Seniyyeyi ihyâ etmesi, başkalarına muhabbet eylemesi ve zarar vermeyecekse nasihat etmesidir. Bu cemaatin nizâmnâmesi, sünnet-i seniyye ve şer'î hükümlerdir. Hedefi ve maksadı i'lâ-yı kelimetullahtır.

Ayrıca 6000 sayfayı bulan Nur Külliyyatı, "Yalnız bir cüz'î tahribâtı ve bir küçük hâneyi ta'mir etmiyor. Belki küllî bir tahribâtı ve İslâmiyeti içine alan ve dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhît kal'ayı ta'mir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve hâs bir vicdânı ıslâha çalışmıyor, belki, bin seneden beri tedârik ve terâkm edilen müfsid âletler ile dehşetli rahnelenen kalb-i umûmîyi ve efkâr-ı âmmeyi ve umûmun ve bâhusus avâm-ı mü'minînin istinâdgâhları olan İslâmî esasların ve cereyanların ve şe'âirlerin kırılmasıyla bozulmaya yüz tutan vicdân-ı umûmîyi, Kur'ân'ın i'câzıyla ve imanın ilâçlarıyla tedâvi etmeye çalışıyor."

70-80 senedir bütün Türkiye'nin ve son 30 yılda ise bütün dünyanın gündemine oturan Risale-i Nur Hareketi hakkında, son zamanlarda sorulan şu üç soruyu, bu kısa tebliğimizde cevaplandırmaya çalışacağız:

1) Risale-i Nur Hareketi, bir tarikat mı? Tarikat değilse nedir? Tarikata karşı mı?

2) Risale-i Nur Hareketi, bir cemiyet mi, siyâsî bir gayesi var mı?

3) Risale-i Nur Hareketi, bir cemâat mı?

II- Risale-i Nur Hareketi bir tarikat mı?

1- Tarik, tarikat ve Risale-i Nur Hareketi

Bu sorunun cevabını vermeden evvel tarik ve tarikat kelimelerini kısaca anlatmak icabetmektedir. Tarik, Arapça'da yol demektir. Tarikat da, Allah'a yaklaşmak ve Onun rızâsını elde etmek için takip edilmesi gereken yol mânâsını ifade eder.

Tarik ve tarikat kelimelerinin mânâlarını iki ayrı grupta incelemek gerekir:

Birincisi: Genel anlamda Allah'a giden yol demektir ki, bütün dinler, Allah'a götüren bütün yollar ve elbetteki ikinci mânâda zikredilecek olan hususî mânâdaki tarikatlar da buna dâhildir. "Allah'a giden yollar, mahlkâtın nefesleri kadar çoktur" mânâsına gelen ve bir kısım âlimler tarafından hadis olarak ifade edilen vecîze bunu anlatmaktadır. Bediüzzaman da bu mânâyı zikrederek konuyu Şöyle zetlemektedir:

"Cenab-ı Hakka vâsıl olacak tarikler pek çoktur. Bütün hak tarikler, Kur'ân'dan alınmıştır. Fakat tarikatların bazısı, bazısından daha kısa, daha selâmetli ve daha umumiyetli oluyor. O tarikler (yani genel anlamda Allah'a giden yollar) içinde, Kur'ân'dan istifade ettiğim 'acz, fakr, şefkat ve tefekkür' tarikidir. şu tarik, hafî tarikler (Nakşibendiye tarikatı gibi) misilli 'letâif-i aşere' gibi on hatve değil, tarik-i cehriyye gibi (Kadiri tarikatı gibi) 'nüfs-u seb'a' yedi mertebeye atılan adımlar değil, belki dört hatveden ibarettir. Tarikattan ziyâde hakikattır, şerîattır."

Bediüzzaman genel anlamda Allah'a giden yol mânâsına gelen tarikleri, genel olarak dört gruba ayırmaktadır:

1) Tasfiye ve işrâk üzerine kurulmuş olan ehl-i tasavvufun yoludur. Tasfiye, zikir ve ibâdetlerle kalbi ve aklı mâsivâdan arındırarak Allah'a ve Onun marifetine ulaşmaya çalışmaktır. İşrâk ise, keşif ve ilhâm ile insanı Allah'a götüren yolları bulmaya gayrettir. Her ikisinde de ma'rifetullah yolunda kalb ayağıyla gidilmeye çalışılır. Bu seyr  slkn anahtarı ve vesileleri, zikr-i ilâhî ve tefekkürdür. İmam-ı Rabbânî'nin ifadesiyle, "Bütün tariklerin nokta-i mntehâsı, iman hakikatlerinin vuzh ve inkişafıdır." Yine İmâm-ı Rabbânî'nin tasnifine göre, tasavvuf tariki, **velâ yet-i suğrâdır**

. İmam-ı Rabbânîler, Abdülkadir-i Geylânîler ve Bâyezîd-i Bistâmîler, bu yolun mânevî reisleri arasında yer alırlar.

2) İslâmın itikâd esaslarını muhâfaza ve müdâfaa için Kelâm denilen bir ilim teşekkül ettiren kelâmcıların yoludur ki, Allah'ı tanıma ve isbât hususunda bunların dayandıkları en mühim iki esas imkân ve huds denilen delillerdir. Bunlar, bu iki delili kullanırken, akla ve nazarî esaslara istinâd ederler. Fahreddin Râzîler, Teftezânîler ve İmam Gazâlîler, bu yolun mânevî reisleri arasındadırlar.

Bu her iki yol da, her ne kadar Kur'ân'dan ilhâm alarak dal budak salmışlar ise de, beşer fikri bunları başka başka kalıplara soktukları için uzunlaşmış, müşkülleşmiş ve bazı vehimlerden ve vartalardan mahfûz kalamamıştır. Kelamcıların bazı ifrât ve tefritlerini Kelam kitaplarında okuduğumuz gibi, ehl-i tasavvufun bazı vartalarını da, Bediüzzaman'ın Telvîhât-ı tis'a adını verdiği Risale'sinden öğreniyoruz.

3) Tphelerle dolu olan ve sahiplerini de şüpheler içinde bırakan İslâm filozoflarının yoludur ki, İbn-i Sina'lar, Farabi'ler ve Kindî'ler gibi bir kısmı aklı esas alarak yürüyen ve kendilerine Meşşâiyyn veya Aristocular tabir edilenler ile Shreverdîler ve İbn-i Tufeyl'ler gibi ilhâm ve kalbe seziş i esas alan ve kendilerine İşrâkıyyn tabir edilenler, bu yolun yolcusudurlar. Felsefenin fâsid bir takım esasları ve müntesiplerini srklediğı vahim neticelerinden dolayı, İslâm filozoflarından olan İbn-i Sina ve Farabi gibi dahiler, âdî bir m'min derecesini ancak kazanabilmişlerdir. Hatta İmam-ı Gazali gibi bir hcjet'l-İslâm, onlara o dereceyi de vermemiştir.

4) Risale-i Nur'un esas mesleğini teşkil eden Kur'ân'ın yoludur. Bu ifadeden, öteki yolların Kur'ân dış olduğı şeklinde bir mânâ çıkarılmamalıdır. Ne demek olduğunu isterseniz, Bediüzzaman'dan dinleyelim:

"Risale-i Nur, sâir ulemânın eserleri gibi, yalnız aklın ayağı ve nazarı ile ders vermez ve evliyâ misilli yalnız kalbin keşif ve zevkiyle hareket etmiyor. Belki akıl ve kalbin ittihâd ve imtizâc ı ve ruh ve sâir letâifin te'âvn ayağıyla hareket ederek evc-i âlây a uçar. Taarruz eden felsefenin değıl ayağı, belki göz yetişemediğı yerlere çıkar; hakâik-i imâniyyeyi kr gözüne de gösterir."

Risale-i Nur'un telif edildiğı Yeni Said devresini anlatırken de, İmam-ı Rabbânî'nin "Tevhîd-i Kible et; yani yalnız bir stâdın arkasından git" şeklindeki mânevî ikazından sonra kalbine şöyle geldiğini anlatmaktadır:

" stâd-ı Hakiki Kur'ân'dır. Tevhîd-i kible bir stâdla olur' diye, yalnız o stâd-ı kudsînin irşadıyla, hem kalbi, hem ruhu, gâyet garip bir tarzda slka başladılar. Nefs-i emmâresi de, şekler ve şüpheleriyle onu mânevî ve ilmî mücâhedeye mecbur etti. Gözü kapalı olarak değıl, belki İmam-ı Gazali, Mevlânâ Celâleddin ve İmâm-ı Rabbânî gibi kalb, ruh, akıl gözleri açık olarak gezmiş. Cenab-ı Hakka hadsiz şükür olsun ki, Kur'ân'ın dersiy le ve irşadıyla hakikata bir yol bulmuş, girmiş. Hatta'Her şeyde bir delil var; gösteriyor ki, Allah bir' mealindeki hakikata

mazhar olduğunu Risale-i Nur ile göstermiş."

İkincisi: Tarikatın hususî mânâsıdır ve bugün tarikat denilince akla gelen de bu mânâdır. Tarikat kelimesi, tasavvufun sistemleşmesinden sonra, giyim, zikir tarzı ve telakki ayrılıklarıyla özellikler gösteren teşkilâtlara âlem olmuştur. Hatta bazı hukukçular, şahıs toplulukları demek olan tarikatlerin, ayrı bir hak ehliyeti olup olmadığını dahi tartışmışlar ve tarikatlerin hükmî şahsiyeti olup olmayacağını buna göre sonuca bağlamak istemişlerdir. Bu mânâda tarikatı Bediüzzaman şöyle tarif etmektedir:

"Tasavvuf, tarikat, velâyet ve seyr  slk namları altında, şirin, nurânî ve ruhânî bir hakikat-ı kudsiyedir. ...Tarikatın gaye ve maksadı, ma'rifet, iman hakikatlarının inkişafı olarak, mi'râc-ı Ahmedî'nin gölgesinde ve sâyesi altında kalb ayağıyla bir seyr  slk-i ruhânî neticesinde, zevkî, hâlî ve bir derece şuhdî hakaik-ı imaniye ve Kur'âniyeye mazhariyet; tarikat ve tasavvuf namıyla ulvî bir sırr-ı insânî ve kemâl-i beşerîdir."

Risale-i Nur Hareketi'nin ikinci mânâda tarikat olmadığı ve belki birinci mânâda ve Allah'a götüren yol anlamında acz, fakr, şefkat ve tefekkür esaslarını kabul ettiği için birinci ve genel mânâda bazı yerlerde tarik kelimesinin kullanıldığı gayet açıktır.

nce şunu belirtmeliyiz ki, Risale-i Nur Hareketi tarikat değil, hakikattır. Ancak ikinci mânâda kullanılan tarikatlara da karşı değildir. Merak edenler, Risale-i Nur'un mühim parçalarından olan *Mektbât*

adlı eserin, 29. Mektubunda tarikatlerin yasaklandığı ve hücumlara maruz kaldığı dönemlerde, tarikat denilen ve Osmanlı Devlet-i İşlâmiyesini koruyan  ulvî kal'adan biri olan tarikatı müdafaa eden kısımlarını mütalaa edebilirler.

Risale-i Nur Hareketi'nin tarikatlar varken neden bu asırda zaruri hale geldiğini ise, yine kendisi açıklamaktadır:

"Madem hakikat böyledir. Ben tahmin ediyorum ki, eğer şeyh Abdülkâdir-i Geylânî ve şah-ı Nakşibend ve İmam-ı Rabbânî gibi zatlar, bu zamanda olsaydılar, bütün himmetlerini, hakâik-i imâniyyenin ve akâid-i İşlâmiyyenin takviyesine sarf edeceklerdi. Çünkü, saâdet-i ebediyyenin medârı onlardır. Onlarda kusr edilse, şakâvet-i ebediyyeye sebebiyyet verir. İmansız Cennete gidemez, fakat tasavvufsuz Cennete giden pek çoktur. Ekmeksiz insan yaşayamaz, fakat

meyvesiz yaşayabilir. Tasavvuf meyvedir, hakâik-i imaniyye gıdâdır. Eskiden kırk günden tut, tâ kırk seneye kadar bir seyr ü slk ile bazı hakâik-i imâniyyeye ancak çıkılabilirdi. Şimdi ise, Cenab-ı Hakkın rahmetiyle, kırk dakikada o hakaika çıkılacak bir yol bulunsa, o yola karşı lâkayd kalmak, elbette kâr-ı akıl değil." İşte o yol, Risale-i Nur'dur.

2- Risale-i Nur Hareketi'nin tarikat olduğuna dair iddialar

Risale-i Nur Hareketi'nin tarikat olduğunu iddia eden iki ayrı grup vardır:

Birincisi: Risale-i Nur Hareketi'ni tarikat grubuna sokarak hem Bediüzzaman'ı ve hem de onun talebelerini ilke ve inkılablara aykırı hareket ithamıyla cezalandırmak ve rahatsız etmek isteyen devletin istihbârât teşkilatları ve resmî ideolojinin mikrofoni olan bazı kalemlerdir. Bu iddiaya en iyi cevabı Bediüzzaman'ın kendisi vermiştir. 1935'de ve hem de Mustafa Kemal'in Cumhurbaşkanlığı zamanında devam eden Eskişehir Mahkemesinde, Bediüzzaman'ın itham edildiği konuların başında tarikatçılık gelmekteydi. Bediüzzaman, şeriatçısının diyenlere, çekinmeden şeriatçı olduğunu ve başındaki saçları adedince saçları olsa tamamını şeriata fedâ edeceğini söyleyen bir âlim, her halde bu itham karşısında da, eğer tarikatçı olsaydı, korkmadan ve çekinmeden bunu izhâr ederdi. Ancak yapılan bu ithama şu cevabı vermiştir:

"Hey efendiler! Ben şeyh değilim, ben hocayım. Buna delil, dört senedir buradayım; bir tek adama tarikat verseydim, şüpheye hakkınız olurdu. Belki yanıma gelen herkese demişim: İman lâzım, İslâmiyet lâzım; tarikat zamanı değil."

Afyon Mahkemesi münasebetiyle zikrettiği şu cümleler de bu mânâyı teyit etmektedir:

"Nurların esas ve hedefi, iman-ı tahkiki ve hakikat-ı Kur'âniye'dir. Onun için üç mahkeme (Eskişehir, Denizle ve Afyon Mahkemeleri), tarikat noktasında beraat vermişler. Hem bu yirmi seneden hiçbir adam dememiş 'Said bana tarikat vermiş.' Hem bin seneden beri, bu milletin ekser ecdadı bağlandığı bir meslek (yani tarikat), mesuliyet sebebi olamaz. Hem gizli münafıklar, hakikat-ı İslâmiyete tarikat namını takıp, bu milletin dinine taarruz ettiklerine karşı gâlibâne mukabele edenler, tarikatla itham edilmezler."

İkincisi: Şeyh Müslm adıyla bilinen ve Acz-mendî Tarikatı'nın reisi olarak kendisini takdim eden zatın iddialarıdır ki, son bir yıl içerisinde bu iddia değişik ithamlarla da beslenerek kamuoyuna takdim edilmeye çalışılmıştır. Devletin resmî televizyonlarının dahi gösterdiği alaka, 70-80 yıldır resmî ideolojinin yaptığını tekrar etmekten başka birşey değildir. Önemle ifade edelim ki, Risale-i Nur'un hiçbir yerinde tarikat olduğu ifade edilmemiş ve bilakis tarikat olmadığı çoğu yerlerde ısrarla vurgulanmıştır. Adı geçen grubun ve onun liderinin ileri sürdüğü iddia ise, Bediüzzaman'ın acz, fakr, şefkat ve tefekkür mânâsında Risale-i Nur'un Allah'a giden nasıl bir yol olduğuna dair verdiği izahların çarpıtılmasıdır. Meselâ şu ifadeler buna misâl teşkil eder:

"Tarîk-i Nakşî hakkında denilen;

Der Tarîk-i Nakşibendî lâzım âmed çâr terk

Terk-i Dünya, terk-i Ukbâ, terk-i hestî, terk-i terk

olan fıkra-i ra'nâ birden hatırıma geldi. O hatıra ile beraber, birden şu fıkra tulû etti:

Der tarîk-i acz-mendî lâzım âmed çâr çîz

Fark-ı mutlak, acz-i mutlak, şükr-i mutlak, şevk-i mutlak ey aziz."

Yukarıda izah edildiği gibi, Nakşibendi tarikatı da genel anlamda Allah'a giden tariklerden yani yollardan biri olduğu gibi (ancak hususî mânâda tarikat yolu), Risale-i Nur Hareketi de genel mânâda, temel esasları, acz, fakr, şükür ve şevk olan ve Allah'a giden bir tarik yani yoldur. Zaten zikredilen beyitte de, "Temeli acz olan Risale-i Nur yolunda da dört şey gereklidir; mutlak fakr, mutlak acz, mutlak şükür ve mutlak şevk" mânâsı ifade edilmektedir. Tarik kelimesinin asıl mânâsı düşünülmeden ve aksine Bediüzzaman'ın çok sayıda beyanı var iken, bu cümleyi esas alarak, Risale-i Nur Hareketi'ni tarikat diye vasıflandırmak ya safdillik veya hiyânettir. Ayrıca resmî makamların tarikatçılık ile ilgili ithamlarına, Bediüzzaman'ın verdiği hârika cevaplar da, bu gibi basit iddialara çok kuvvetli cevaplardır.

Bu cevaplardan Eskişehir Mahkemesi Mdafaalarında yer alan birini de burada zikrederek, tarikat konusuna son verelim:

"*Evvelâ*: Elinizde bulunan bütün kitapların şâhiddirler ki, ben iman hakikatlarıyla meşgulüm. Hem müteaddit Risâlelerimde yazmışım ki, tarikat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır. Tarikatsız cennete gidecek pek çok... Fakat imansız cennete girecek hiç yok. Onun için imana çalışmak lâzımdır.

"*Sâniyen*: Şu on senedir Isparta Vilâyetinde bulunuyorum. Biri çıksın, bana tarikat vermiş desin. Evet bazı has kardeşlerime iman ilimleri ve ulvî hakikatler dersini hocalık itibariyle vermişim. Bu tarikat talimi değil, belki hakikat dersidir.

"*Sâlisen*: Telvîhât-ı Tis'a adıyla bilinen 29. Mektub'da Tarikatı medih şeklindeki iddiaya gelince, bu, tarikatın ilmî hakikatını ilmen beyân etmektir. Buna yasak temas edemez. Hem bu milletin, bin seneden beri, ruhlarını feyizlendiren ve mezaristanda yarı ecdadları onunla bağılı olan bid'atsız, hâlis ve hakikat-ı takvâ olan bir nevi tarikatın içtimâî bir faydasını beyân etmekliğim nasıl aleyhimde istimal edilebilir?"

III- Risale-i Nur Hareketi bir cemiyet mi?

Risale-i Nur Hareketi'ni baltalamak isteyenlerin bu ithamı da, Risale-i Nur Hareketi'nin laikliğe aykırı olarak, devletin, sosyal veya iktisâdî veya hukukî temel nizamlarını, kısmen de olsa, dinî esas ve inançlara uydurmak amacıyla cemiyet tesisi olduğunu 70-80 yıldır ileri sürmeleri ve hatta resmî ideolojinin mikrofonları vasıtasıyla, masum halka bu yalanı kabul ettirmeye çalışmalarıdır. Bu cümle, bilindiğı üzere mülga 163. maddenin ve ş andaki Anayasanın 24. maddesinin son fıkrasının özetidir. Bu iddiayı cevaplandırmadan önce, cemiyet kelimesini açıklamak icabetmektedir.

Cemiyet, zel hukuk hükmî şahıslarıdır. Hukukî kavram olarak, teşkilâtlandırılmış insan birliğı diye tarif edilebilir. Cemiyetlerin meşru olanları bulunduğu gibi, gayr-i meşru olanları da vardır. Risale-i Nur Hareketi için ileri sürülen isnâd ve itham, gizli ve mülga 16. maddede zikredilen vasıflarda cemiyet kurmaktır. bu iddianın 1935 yılında başlayan Eskişehir Hapishanesinde Savcı tarafından ileri sürüldüğü ve hayatı boyunca Bediüzzaman hakkında açılan dâvâlarda bu ithamın tekrar tekrar gündeme getirildiğı ve üzücü olan taraf ise, bütün beraat kararlarına

rağmen, 1960'da Bediüzzaman'ın vefâtından sonra da aynı iddialar ile Risale-i Nur Talabesi denilen ve bu kitapları okuyan insanların da itham edilmeye devam ettiğidir.

Önemle ifade edelim ki, Risale-i Nur Hareketi, bu zamana kadar yapılan ithamlarla ileri sürüldüğü gibi, hukukî mânâda cemiyet değildir. Meşru mânâda cemiyet olmadığı gibi, mülga 16. maddenin tarif ve tavsîf ettiğİ gizli cemiyet hiç değildir. Kendi tabiriyle "cemiyet ise, İslâm kardeşliğı cihetinde bir uhrevî kardeşliktir. Yoksa siyasî cemiyet olmadığına, üç mahkeme hüküm vermişler. O cihette beraat ettirmişler."

Risale-i Nur Hareketi'ni gizli bir cemiyetmiş gibi suçlayan ve nereden para aldığını soracak kadar ileri giden ithamcılara karşı, 1935 yılında Eskişehir mahkemesinde Bediüzzaman'ın verdiği cevaplar, bugün için de geçerlidir:

"*Evvela:* Böyle bir siyâsî cemiyetin bizim tarafımızdan vücuduna dair hangi vesika, hangi emareler var? Ve para ile teşkilât yaptığımıza hangi delil ve hangi hüccet bulmuşlar ki, bu kadar musırrâne soruyorlar?

"*Sâniyen:* Meselemiz imandır. İman kardeşliğıyle bu memlekette yüzde doksan adamlarıyla uhuvvetimiz var. Halbuki cemiyet ise, çoğunluk içinde azınlığın ittifakıdır. Bir adama karşı doksan dokuz adam cemiyet olmaz. Meğr gayet insafsız bir dinsiz, herkesi hâşâ kendisi gibi tevehhüm edip bu mübârek dindar milleti tahkir etmek niyetiyle böyle dedikoduları yayar.

"*Sâlisen:* Benim gibi ciddi bir muhabbetle Türk milletini seven; Kur'ân'ın senâsına mazhariyetleri cihetiyle Türk milletini pek çok takdir eden; altı yüz seneden beri bütün dünyaya karşı koyan ve Kur'ân'ın bayraktarı olan bu millete karşı gayet şiddetle taraftar olan; bin Türk'n şahâdetiyle bin milliyetçi Türkçüler kadar Türk milletine bilfiil hizmet eden; kıymettar otuz kırk Türk gençlerini namazsız otuz bin hemşehrilerine tercih etmekle bu gurbeti tercih eden; hocalık haysiyetiyle izzet-i ilmiyesini muhâfaza eden ve iman hakikatlarını pek açık bir şekilde ders veren bir insanın, on sene zarfında yirmi otuz değıl, belki yüz ve bin talebesi sırf iman ve hakikat ve âhiret noktasında onunla fedâkârâne bağlansa ve âhiret kardeşi olsa çok mudur ve zararı mı var? Hiç ehl-i vicdan ve insaf bunları tenkit eder mi ve bunlara siyasî cemiyet nzarıyla bakabilir mi?"

O halde Risale-i Nur Hareketi, siyâsî bir cemiyet olmadığı gibi, gizli bir cemiyet de değıldir. Eğr cemiyet kelimesinin topluluk demek olan lgat mânâsı alınırsa, İslâm kardeşliğı cihetinde uhrevî

kardeşlik bağları ile bira raya gelen insanlar topluluğu mânâsında cemiyet denmesi mümkün olur. Bu mânâda Risale-i Nur Talebelerine cemâat demenin bir zararı olmadığını ve ancak cemiyet mânâsının nasıl anlaşılması gerektiğini yine Bediüzzaman'dan dinlemek icabetmektedir:

"Evet, biz bir cemiyetiz ve öyle bir cemiyetimiz var ki, her asırda üç yüz elli milyon (şu anda 1.5 milyara yakın) dahil mensupları var. Ve her gün beş defa namazla, o mukaddes cemiyetin prensiplerine kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar; kudsî programıyla birbirinin yardımına, dualarıyla ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar. İşte biz, bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efrâdındanız ve hususî vazifemiz de, Kur'ân'ın imânî hakikatlerini tahkîkî bir srette ehl-i imana bildirip, onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve daimî, berzâhî haps-i münferidden kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyâsî ve entrikalı cemiyet ve komitelerle ve bizim medâr-ı ithamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve mânâsız gizli cemiyetle hiçbir münâsebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz."

Zaten açılan binlerce dâvâlar neticesinde, bu tür iddiaların doğru olmadığı artık kaziye-i muhkeme haline gelmiştir. Bütün bu hakikatlere rağmen, Bediüzzaman ve talebeleri, hep siyâsî ve gizli bir cemiyet kurmakla itham edilmişlerdir.

IV- Risale-i Nur Hareketi bir cemâattir

"Risale-i Nur Hareketi, tarikat değildir; cemiyet de değildir; bir parti de değildir; peki nedir?" sorusuna, Bediüzzaman "Biz, bir cemâatiz" diyerek cevap vermiştir. Cemâat nedir?

"Toplamak, bir araya getirmek" mânâsındaki cem' masdarından türeyen Arapça bir isimdir ve buradaki mânâsıyla, Müslümanların din kardeşliği esasına dayalı olarak gerçekleştirdikleri ve katılmak durumunda oldukları birlik vleberaberliğe denmektedir. Aynı zamanda sahabeler, müçtehid imamlar veya her devirdeki Müslümanların büyük çoğunluğu gibi mânâlara gelen ve çoğunlukla da İslâmî kaynaklarda ehl-i sünnet için kullanılan bir tabirdir.

Önemle ifade edelim ki, Risale-i Nur Hareketi'nin kaynağını teşkil eden Risale-i Nur adlı 130 parçadan oluşan Külliyyât ortadadır. Bediüzzaman'ın 90 yıllık ömrü ortadadır. 70-80 senedir yüzlerce mahkemenin tahkikatı ve milyonlara varan Nur talebelerinin hakikatlerden başka bir hedef ve bir dünyevî maksad olmadığını, bini aşkın mahkeme, verdikleri beraat kararlarıyla

tasdik etmişlerdir. O halde Risale-i Nur Hareketi, hiçbir vecihle siyâsî bir cemiyet değildir. Eğer üniversite talebelerine ve her nevi esnafa cemiyet namı verilse, o zaman Risale-i Nur Hareketi'ne de cemiyet adı verilebilir. Ancak cemiyetten kasıt, imânî ve uhrevî bir topluluk ise, buna cemaat denir. Bediüzzaman'ın ifadesiyle:

"Evet, biz bir cemaatiz. Hedefimiz ve programımız; evvela kendimizi, sonra milletimizi, ebedî idamdan, daimî ve berzâhî münferit hapisten kurtarmak; vatandaşlarımızı anarşilikten vle serserilikten korumak ve iki hayatımızı imhaya sebep olan zındıkaya karşı Risale-i Nur'un çelik gibi hakikatleriyle kendimizi muhâfaza etmektir."

Risale-i Nur Cemâatinin mahiyetini ve bu cemaatin mensuplarını ise, şu tesbitler ortaya koymaktadır:

"Ben, buradaki bütün Risale-i Nur şakirtlerini ve benimle görüşenleri veya okuyan ve yazanları şahit gösteriyorum. Onlardan sorunuz. Ben hiçbirisine dememişim ki, bir siyasî cemiyet veya cemiyet-i Nakşîye teşkil edeceğiz. Onlara her zaman dediğim şudur: Biz, imanımızı kurtarmaya çalışacağız. Umum ehl-i iman dâhil oldukları ve 300 milyondan ziyâde fertleri bulunan (o zamanki İslâm âleminin nüfusu) bir mukaddes Cemâat-i İslâmiyeden başka aramızda bir bağ yoktur."

Kendisini ziyarete gelenleri tasnif ederken, biraz önce "Umum ehl-i iman dâhil oldukları ve 300 milyondan ziyâde fertleri bulunan (o zamanki İslâm âleminin nüfusedir, şimdi 1.5 milyara ulaşmak üzeredir) bir mukaddes Cemâat-i İslâmiye" diye tarif edilen Risale-i Nur Cemâati'nin fertlerini de üçlü tasnife tabi tutmaktadır:

Birincisi: Dostlardır. Risale-i Nur'a ve Kur'ân'ın nurları ile alakalı hizmetlere taraftar olan; haksızlığa, bid'atlara ve dalâlete kalben taraftar olmayan ve kendine istifadeye çalışan bütün ehl-i imandır.

İkincisi: Kardeşlerdir. Hakiki olarak Risale-i Nur'daki Kur'ân hakikatlerinin neşrine ciddi çalışmakla beraber, beş vakit namazını kılan ve yedi büyük günahı işlemeyen ehl-i imandır.

Üçüncüsü: Talebelerdir. Risale-i Nur'u kendi malı ve te'lifi gibi hissedip sahip çıkanlar ve en mühim vazife-i hayatiyesini onun neşir ve hizmeti bilenlerdir.

V- Netice

Risale-i Nur Hareketi, tarikat değil, hakikat ve şerâttır. Risale-i Nur'un müellifi olan Bediüzzaman, İmâm-ı Gazali, Mevlânâ Celâleddin ve İmâm-ı Rabbânî gibi kalb, ruh, akıl.

Risale-i Nur hizmeti, bir cemâattir. Bu cemâat, gözleri açık olarak gezmış.. Kur'ân'ın dersiyle ve irşâdıyla hakikata bir yol bulmuş, girmiş. Hatta "Her şeyde bir delil var; gösteriyor ki, Allah bir" mealindeki hakikata mazhar olduğunu Risale-i Nur ile göstermiştir. Bununla birlikte, Risale-i Nur Hareketi, hiçbir zaman tarikata karşı olmamış ve hele düşman hiç olmamıştır. Ancak bu hareket ne Nakşiliğin bir kolu ve ne de başlı başına bir tarikattır.

Son zamanlarda çıkarılan ve kurucusu Bediüzzaman olduğu iddia edilen Acz-mendî Tarikatının Risale-i Nur Hareketi ile hiçbir alakası yoktur.

Risale-i Nur Hareketi, mülga 163. maddede ve Anayasamızın 24. maddesinin son fıkrasında tarif edilen ve yasaklanan gizli bir cemiyet de değildir. Hatta Medeni Hukukun hükmî şahıslar arasında saydığı bir cemiyet de değildir. Doğudan Batıya, Güneyden Kuzeye uzanan nurânî bir silsile ile bağlı bir dairedir. Bu daireye dâhil olanlar, bütün ehl-i imandır ki, şu anda adetleri 1.5 milyara yaklaşmaktadır. Bu cemaatin birliğini sağlayan esas, tevhid akidesidir. Yemini imandır. Mstesibleri, Kâlbelâdan bu daireye dahil olan bütün m'minlerdir. Mntesiblerinin kayıt defterleri, Levh-i Mahfzdur. Bu cemâatin yayın organı, bütün İslâmî kitaplardır. Günlük gazeteleri, ilâ-yı kelimetullahı hedef ve maksad edinen bütün dinî gazetelerdir. şubeleri, cami ve mescidler, medreseler ve İslâma hizmet eden bütün müesseselerdir. Merkezi Haremeyn-i şerifeyndir. Reisi, Reslllah'dır. Mesleğinin esası, herkesin kendi nefsiyle mücâhede etmesi, Kur'ân'ın ahlâkıyla ahlâklanması, Sünnet-i Seniyyeyi ihyâ etmesi, başkalarına muhabbet eylemesi ve zarar vermeyecekse nasihat etmesidir. Bu cemaatin nizâmnâmesi, sünnet-i seniyye ve şer'î hükümlerdir. Hedefi ve maksadı ilâ-yı kelimetullahdır. Yani Risale-i Nur Hareketi, ehl-i sünnet cemâatidir ve asr-ı saadet Müslümanlığını bu asırda yaşatmayı gaye edinen bir hizmettir.

Eğer Risale-i Nur cemâati bir cemiyettir diyorlarsa, Bediüzzaman'ın şu cevabını tekraren

zikrederiz:

"Evet, biz bir cemiyetiz ve öyle bir cemiyetimiz var ki, her asırda  yüz elli milyon (u anda 1.5 milyara yakın) dahil mensupları var. Ve her gün be defa namazla, o mukaddes cemiyetin prensiplerine kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar; kudsî programıyla birbirinin yardımına, dualarıyla ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar. İşte biz, bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efrâdındanız ve hususî vazifemiz de, Kur'ân'ın imânî hakikatlerini tahkîkî bir srette ehl-i imana bildirip, onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve daimî, berzâhî haps-i mnferidden kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyâsî ve entrikalı cemiyet ve komitelerle ve bizim medâr-ı ithamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve mânâsız gizli cemiyetle hiçbir mnâsebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz."